

Pierre Charles Canot gravürü. 1759.
Rijksmuseum.

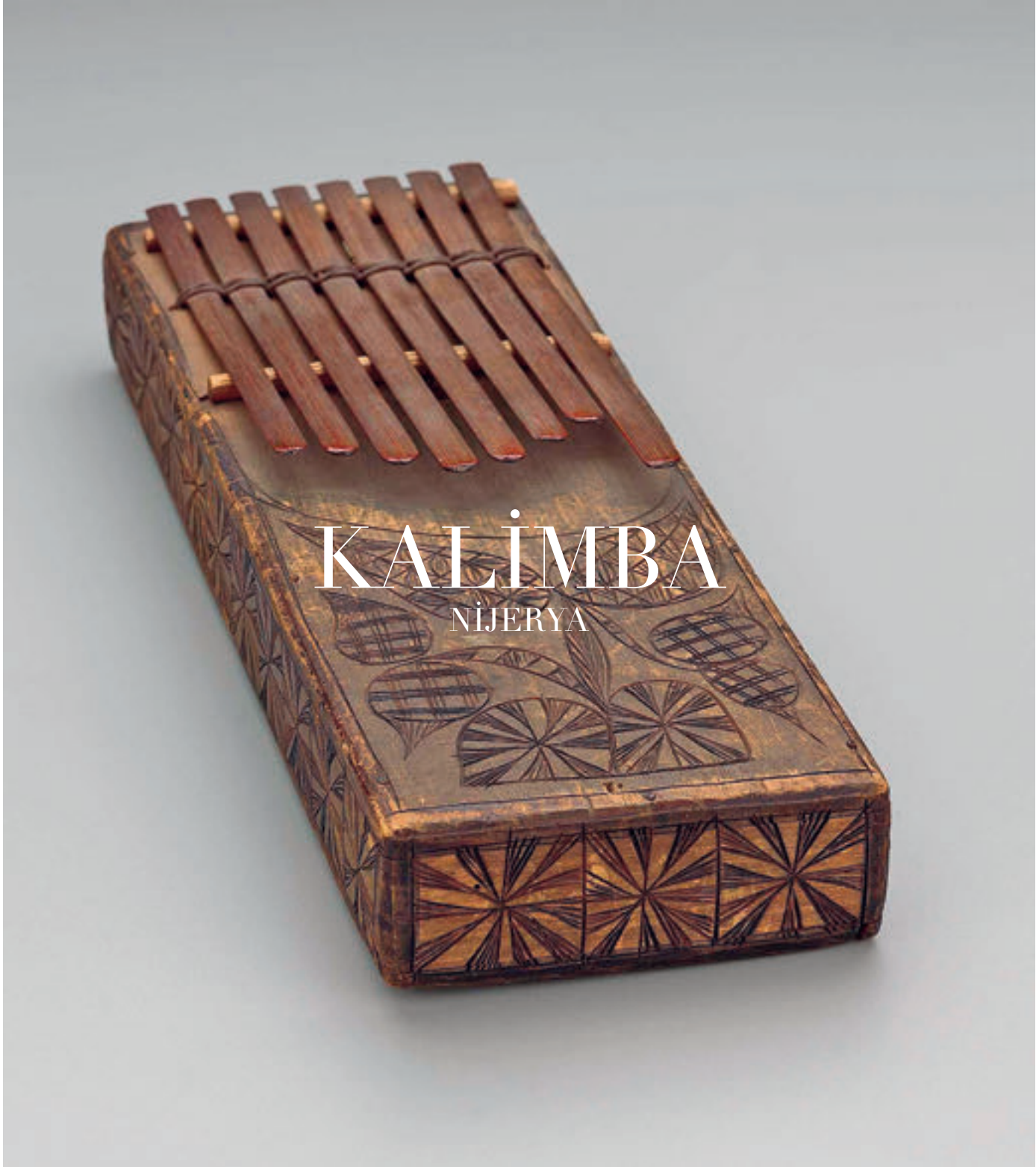
OTANTİK ÇALGILAR

Z

DÜNYANIN her yerinde, inanışları, gelenekleri, yaşayışları ne olursa olsun insanlar müzik üretiyorlar, müzik dinliyorlar. Fakat elbette kendilerine uygun biçimlerde... Öyle ki, dünyanın bir yerinden başka bir yerine bakan

kişinin son derece şaşırtıcı bulabileceği türden enstrümanlar ve müzik araçları ile karşılaşılabilir. Ezgiler bazen bir bambu çubuğunun boşluğundan, bazen ipek böceğinden elde edilen tellerin geriliminden, bazen iki çubuğun birbirine temasından, bahse değer çalgı aletleriyle elde ediliyor. Bu aletlerin ses

düzenleri, ses aralıkları, uygulamaları farklı farklı... Fakat hepsiyle müzik icra ediliyor. Bu farklı müzik aletlerinden kısa bir derleme yaptık.

The Met.

Güney Afrika civarında birçok çeşidi görülen çalgı. Kademeli olarak sıralanan ince metal çubuklar bir ahşap platform üzerine yerleşir. Daha sonra gelişerek

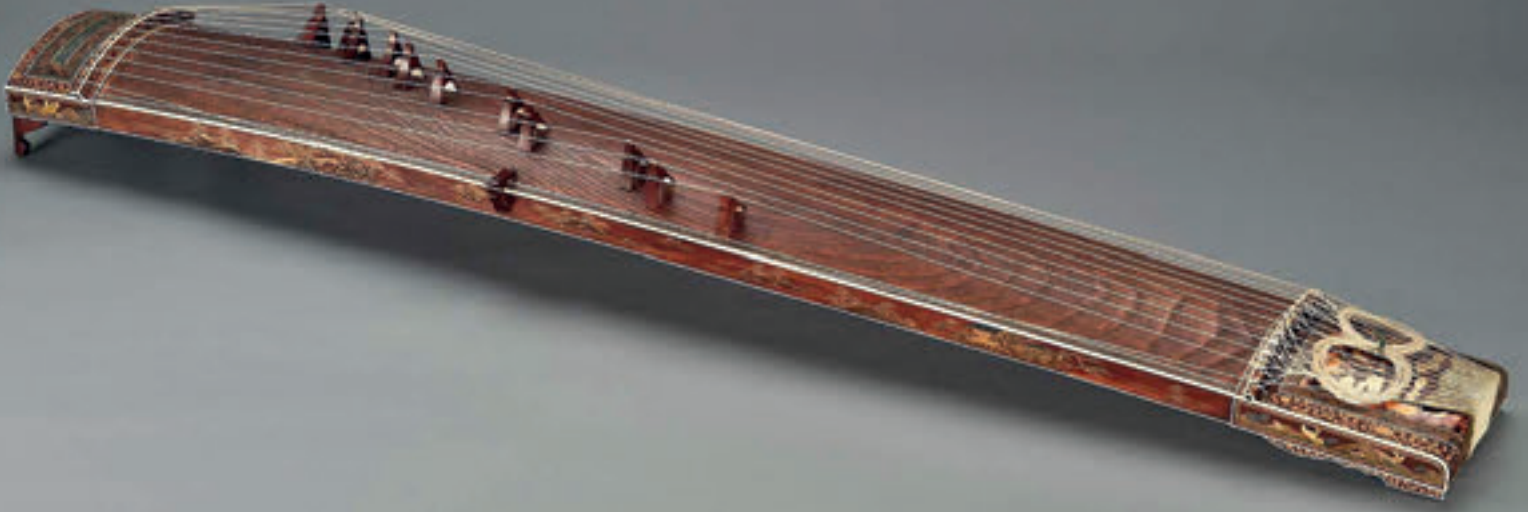
'başparmak piyanosu' adını almıştır. Dinî törenlerde, düğünlerde ve toplantılarda yaygın olarak kullanılır.

8 notalı Kalimba

KOTO

JAPONYA

Museum of Fine Arts.

Koto, (琴 veya 箏), Japonya'ya özgü iki metre uzunluğunda, Çin kavağı adı verilen ağaçtan yapılan 13 telli bir çalgıdır. Köken olarak Çin kültürüne ait olduğu kaydedilmektedir. Japonya'da 7. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan koto; santur ve kanun ile benzerlik taşır. 17. yüzyıla kadar kraliyet ailesi ve saray çevresinin çalgısı olarak bilinen koto, günümüzde de Japon pop müzik enstrümanları arasında kullanılabilir. Mistik bir çalgı olan kotonun

çıkardığı ses itibarıyla dinleyenlere 'huzur, mutluluk ve dinginlik hissi' verdiği söyleniyor.

"Music for Koto" albümünden
Japonyalı ünlü besteci Minoru
Miki'nin eseri.

BALALAYKA

RUSYA

Museum of Fine Arts.

Balayka, lavta ailesinden Rusya'ya özgü bir telli çalgı türüdür. Orta Asya Türklerinin üç teli ve yuvarlak bir gövdesi bulunan domb-radan esinlenilerek 1700'lü yılların sonuna doğru geliştirilmiştir. Balalayka, halk şarkılarıyla birlikte tek başına çalınıyorsa da son yıllarda büyük balalayka orkestraları kurulmuştur. Balalaykanın gövdesi üç köşelidir ve üç teli vardır.

"Balalayka İstanbul'da Yeniden"
albümünden Aleksandr Pe-
tuhov'ın icrası.

TESTERE DUANG

TAYLAND

Museum of Fine Arts.

Tayland'a özgü keman ailesinin üyesi olan bu enstrümana 'çivili keman' demek de mümkündür. Küçük bir ses kutusunun içinden geçen sert ahşaptan oluşur. İki telli olan çalgının sapında da akort için iki mandal bulunur. Akort mandallarında ve kemanın sapında dekoratif halkalar vardır. Silindirik şeklindeki küçük ses kutusunda tellerin yerleştirildiği yüzey yılan derisiyle kaplanmış, karşı ucu ise açık bırakılmıştır. Telleri kıldandır.

Taylandlı testere duang sanatçısı
Terry Patamawenu'nun
performansı.

TROMPET KEMAN

FRANSA

Trompet keman, bir Orta Çağ ve Rönesans Avrupası yaylı müzik aletidir. İki metreden uzun gövdesi ile iki ya da tek telli bir çalgıdır. Vızıltı ile bir flüt tonu aralığında ses çıkarmaktadır.

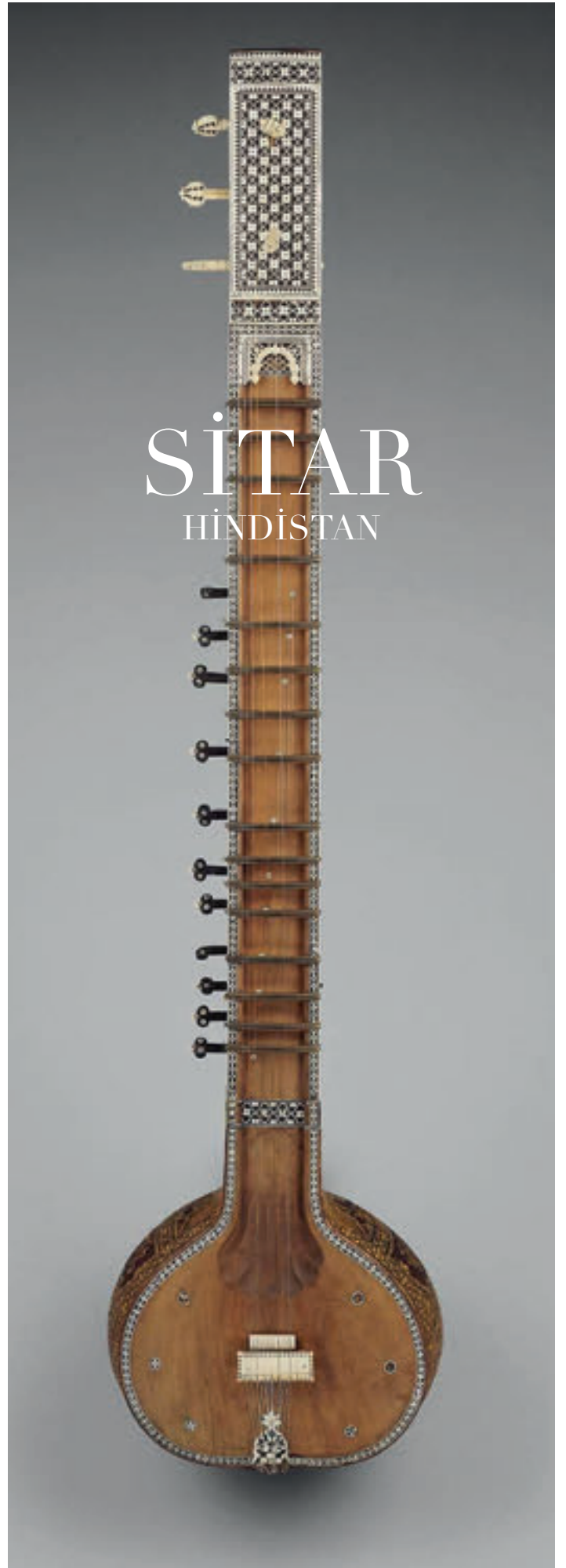
Don Lorenzo de Castro'nun
Sonata No. 1'i.
Kathryn Buehler-McWilliams
icrası ile.

Sitar, uzun saplı telli bir sazdır. Hindistan kökenli bu sazın sözcük anlamı Farsçada '30 telli'dir. Bu müzik aleti, Hint kültürü dışında Güney Asya'nın (Pakistan, Hindistan, Nepal, Bangladeş, Butan ve Sri Lanka) birçok ülkesinde kullanılan geleneksel bir enstrümandır. Sitar İran-Afganistan bölgesinin setar adlı aletinden türemiştir.

Hint klasik müzik icracısı The
Biryani Boys grubundan sitar
performansı.

SİTAR

HİNDİSTAN

KANUN

TÜRKİYE

Museum of Fine Arts.

Kanun, özellikle Şark musikisinde kullanılan telli bir enstrümandır. Günümüzde Türkiye'nin yanı sıra Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki İslam ülkeleriyle Balkanlar'da, Özbekistan ve Ermenistan'da da kullanılan kanun tarih boyunca çeşitli değişiklikler geçirmiştir. Kanunun, bir kasa üzerinde uzundan kısaya doğru sıralanıp gerilmiş tellerin açık olarak titreştirilmesiyle ses veren bütün çalgıların ortak adı olan kithara kapsamına girdiği söylenebilir.

Rebap, Orta Asya ve İslam coğrafyasının pek çok bölgesinde birbirine yakın şekillerde kullanılan bir grup telli müzik aletinin genel adıdır. Kimi zaman ayaklı kemane, kimi zaman lavta (ud, bağlama gibi) türünden, göğsü tamamen veya yarı yarıya deri kaplı çalgıların ismi olarak kullanılmıştır. Ayaklı kemane türünden rebapların ilk örneği Orta Asya ıklığıdır. İranlılar ıklığa keman veya kemançe, Araplar rebâb adını vermişlerdir. Rebap (rübâb), adı İran kültür çevresinde yaylı çalgıların değil deri göğüslü, mızrapla çalınan lavtaların adıdır.

REBAB

ENDONEZYA

Museum of Fine Arts.

Kanun virtüözü Göksel Baktagir'in 1. Kanun Festivali ve Sempozyumu kapanış konseri.

Rebap sanatçısı Mehmet Ünal'dan nihavent taksim.

TROMPET
KENYA

KAVAL
ROMANYA

NEY
MISIR

OBOE
İNGİLTERE

GAYDA
İRLANDA

KEMAN
HİNDİSTAN

PIPA
ÇİN

The Met.

MAYURI
(YAYLI UD)
HINDİSTAN

The Met.

SAÜNG-GAUK
(KEMERLİ ARP)
BURMA

FLÜT
HIRVATİSTAN

XUN
(FLÜT)
ÇİN

KANUN

HİNDİSTAN

Zither, kanun (19. yüzyıl). Museum of Fine Arts.

Viyolin (19. yüzyıl). Museum of Fine Arts.

VIYOLİN

ALMANYA

Flüt (19. yüzyıl). Museum of Fine Arts.

FLÜT

ÇİN

Flüt (19. yüzyıl). Museum of Fine Arts.

FLÜT

TAYLAND

Tanpura (19. yüzyıl). Museum of Fine Arts.

TANPURA

HİNDİSTAN

